

**Terve Kunta
-verkosto**

Finnish Healthy Cities Network

Terve Kunta -verkosto tukee kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

11.12.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Terve Kunta -verkoston toiminnan tavoitteet

- ✓ Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä sairauksien ehkäisy
- ✓ Tavoitteeseen pyritään kehittämällä jäsenkuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategista johtamista, toimintamuotoja ja toiminnan arviointia
- ✓ Toiminnassa huomioidaan WHO European Healthy Cities -ohjelman tavoitteet, jotka ovat linjassa YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelman eli Agenda 2030 kanssa

Mikä on Terve Kunta -verkosto?

- ✓ Kokooa yhteen kuntia, jotka painottavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (hyte) strategiassaan ja toiminnassaan
- ✓ Kehittää hyte-toimintatapoja ja -rakenteita Suomessa ja edistää alaa kansainvälisesti osana WHO European Healthy Cities -verkostoa
- ✓ Jäseniä 51, joista 49 kuntaa, kaksi hyvinvointialuetta (11/2023)
- ✓ Perustettu 1996, THL koordinoi

Mitä hyötyä on Terve Kunta -verkostoon kuulumisesta?

1/2

Terve Kunta -verkosto jakaa tietoa ja oppii yhdessä

- ✓ Järjestää vuosittain verkostokokouksia ja avoimia seminaareja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoista, sekä tapaamisia vertaisoppimisen tueksi
- ✓ Kehittää, pilotoi ja levittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytänteitä ja menetelmiä

Mitä hyötyä on Terve Kunta -verkostoon kuulumisesta?

2/2

- ✓ Pääsy mukaan kansalliseen vaikuttamiseen,
- ✓ Kansanterveyden neuvottelukunnassa edustus,
- ✓ Suora yhteistyötä Sosiaali- ja terveysministeriön (STM), Kuntaliiton, SOSTE:n, THL:n ja muiden relevanttien sidosryhmien kanssa
- ✓ Esimerkkien ja kokemusten jakaminen kansainvälisesti WHO European Healthy Cities -verkoston kautta

Terve Kunta -verkoston jäsenet

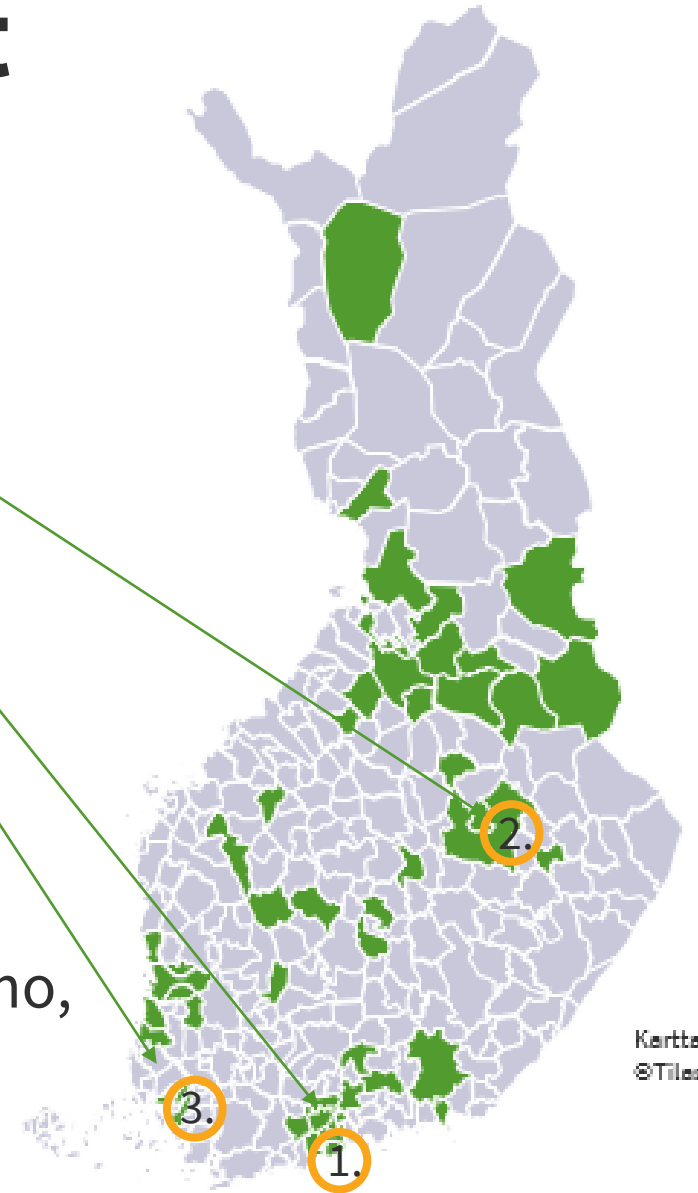
WHO:n nimeämät:

1. Helsinki, 2. Kuopio ja 3. Turku

Kuntia yhteensä 49:

Espoo, Eurajoki, Haapavesi, Hollola, Iisalmi, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kauniainen, Kerava, Keuruu, Kittilä, Kokemäki, Konnevesi, Kotka, Kouvola, Kuhmo, Lappajärvi, Liminka, Masku, Merikarvia, Nivala, Nurmijärvi, Orimattila, Oulu, Outokumpu, Paltamo, Pomarkku, Pori, Pyhäntä, Rauma, Rusko, Seinäjoki, Siikalatva, Siilinjärvi, Simo, Sotkamo, Suomussalmi, Tampere, Tuusula, Ulvila, Utajärvi, Vaala, Vantaa, Vihti ja Virrat

Hyvinvointialueet: Pohjois-Savon hyvinvointialue ja Kainuu

Karttapohja:
©Tilastokeskus 2022

WHO Healthy cities visio

1/3

Terveempiä ja onnellisempia kuntia kaikille!

Muutokseen tähtäävä toimintamalli turvallisten, osallistavien, kestävien ja selviytymiskykyisten yhteiskuntien aikaansaamiseksi

- Helsinki, Turku ja Kuopio ovat WHO:n nimeämiä Healthy Cities kaupunkeja.

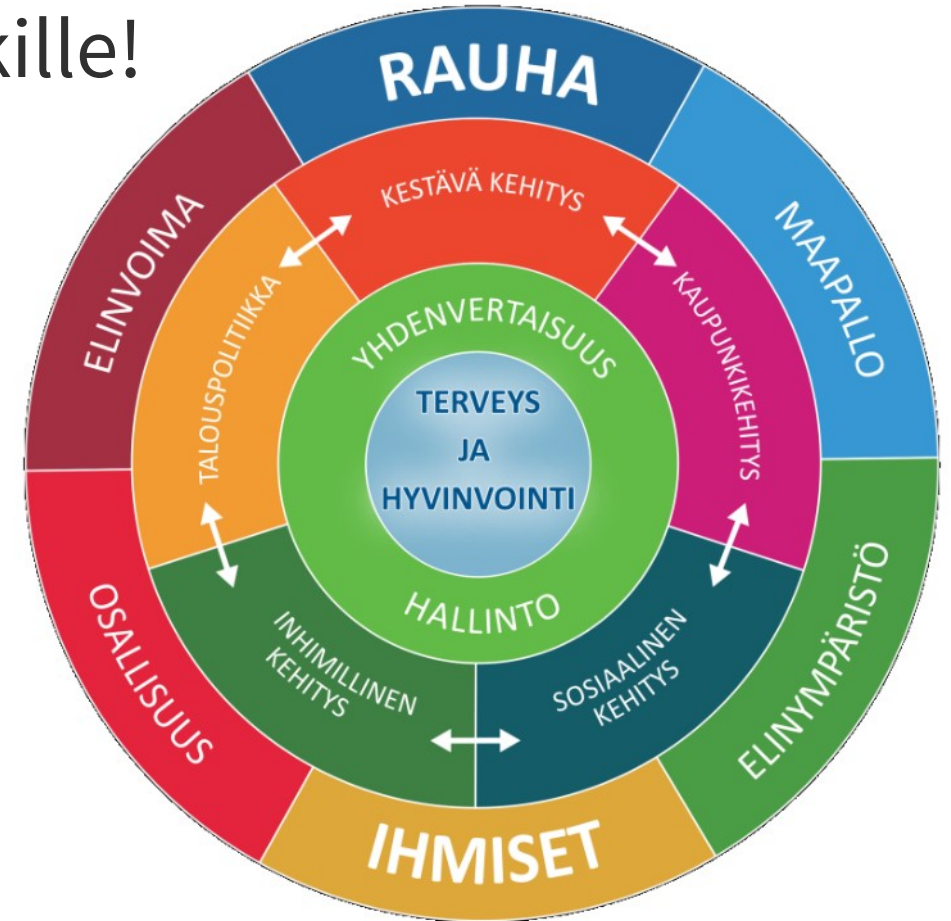

Terve Kunta
-verkosto

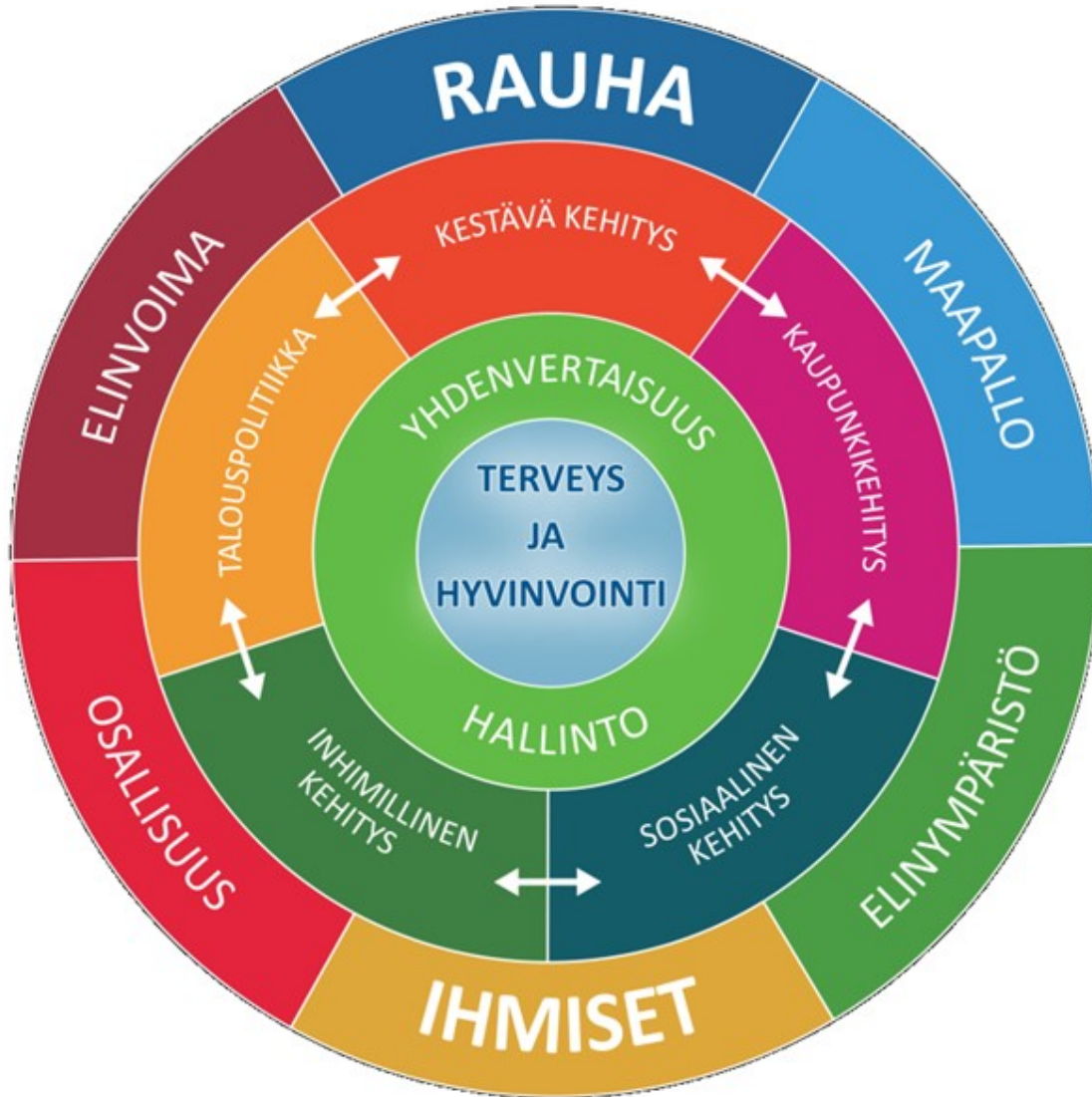
Finnish Healthy Cities Network

thl.fi/tervekunta

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Terveet kunnat vahvistavat terveyttä ja hyvinvointia hallinnon, yksilöiden ja yhteisöjen **voimaannuttamisen** ja osallisuuden lisäämisen avulla luomalla sellaisia **elinympäristöjä**, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja tukevat yhteisöjen **menestymistä**, ja investoimalla **ihmisiin rauhanomaisen maailman** saavuttamiseksi.

- ✓ Terveet kunnat johtavat esimerkillä, puuttuvat eriarvoisuuteen ja edistävät terveyteen ja hyvinvointiin tähtäävää hallintoa ja johtajuutta innovoinnin, tiedon jakamisen ja yhteistyön avulla.
- ✓ Terveet kunnat ovat edelläkävijöitä ja kumppaneita kamppailussa yhteisiä maailmanlaajuisia kansanterveyshaasteita vastaan, mukaan lukien tarttumattomat taudit, tartuntataudit, ympäristöhaasteet, terveyden eriarvoisuus, mikrobilääkeresistenssi, terveyskatastrofit ja terveydenhuollon yleinen ja yhdenvertainen saatavuus.

Lisätieto

Kaupunginjohtajien Kööpenhaminan konsensuslausuma hyväksyttiin 02/2018.

Sen visio on Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen toimintaohjelman eli Agenda 2030:n mukainen, ja sen tarkoituksena on ohjata Maailman terveysjärjestön (World Health Organization) Healthy Cities -verkoston työtä koko toimintaohjelman ajan eli vuoteen 2030 asti.

- ✓ [Linkki Kaupunginjohtajien Kööpenhaminan konsensuslausumaan \(pdf\)](#)
- ✓ Alkuperäinen versio WHO:n sivuilla: [Copenhagen Consensus of Mayors. Healthier and happier cities for all \(2018\)](#)
- ✓ [Linkki Implementation framework for Phase VII \(2019–2025\) \(pdf\)](#)

[Terve Kunta -verkosto](#) on [WHO European Healthy Cities –verkoston](#) jäsen.

Konsensuslausuman käänös on epävirallinen ja sitä on osittain sovellettu Suomen Terve Kunta -verkostolle sopivaksi.

Toimintasuunnitelma Suomen verkostolle

- ✓ Toimintasuunnitelma 2023 on [Innokylässä](#)
- ✓ Verkoston toimikaudet ovat valtuustokausien mukaisesti neljä vuotta. Toimintasuunnitelma tehdään toimikaudelle ja sitä tarkennetaan vuosittain.
- ✓ Arviointi tehdään vuoden lopussa.

Terve Kunta -verkoston pääteemat 2021-2025

1. Kuntien tukeminen:

- ✓ Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen integroimisessa osaksi kuntastrategioita ja strategista johtamista erityisesti kestävän kehityksen näkökulmasta,
- ✓ Hyvinvointitalousajattelun vahvistamisessa kunnissa,
- ✓ Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyössä ja yhdyspinnoilla,
- ✓ Järjestöyhteistyössä ja -tiedon hyödyntämisessä sekä muissa ajankohtaisissa teemoissa,
- ✓ THL:n verkkokoulujen käyttöönotossa ja koulutuksien hyvissä käytännöissä.

2. Verkoston toiminnan kehittäminen jäseniä tukevaksi ja aktiiviseksi verkostoksi

Esimerkkejä Terve Kunta -verkoston työstä

- ✓ Osallistunut aktiivisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden kehittämiseen kunnissa, mm. hyvinvointikertomus, vaikutusten ennakoarviointi, hyvinvointiryhmien ja hyvinvointikoordinaattoreiden tehtävät, luottamushenkilöiden koulutustilaisuudet
- ✓ Johtoryhmä asiantuntijaryhmänä TEAviisarin kuntajohdon tiedonkeruussa ja sen sisältöjen kehittämisessä
- ✓ Ollut kehittämässä WHO:n Healthy Cities -kansallisten verkostojen yhteistyötä

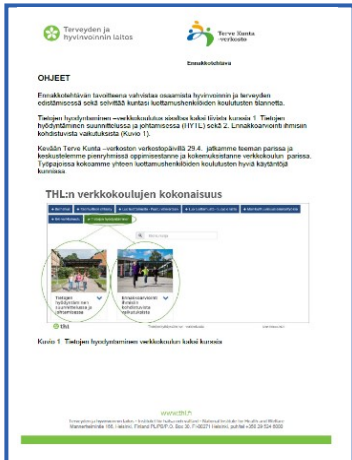

Esimerkkinä Terve kunta –verkoston koulutus- materiaalit luottamushenkilöille 2021

1.

Ennakkotehtävä yhdyshenkilöille ja viimeisellä sivulla esimerkki koulutustilaisuuden malli (1,5h)

[\(Avaa tästä\)](#)

2.

Koulutustilaisuuden malli oman kunnan tarpeisiin vapaasti käyttöön otettavaksi.

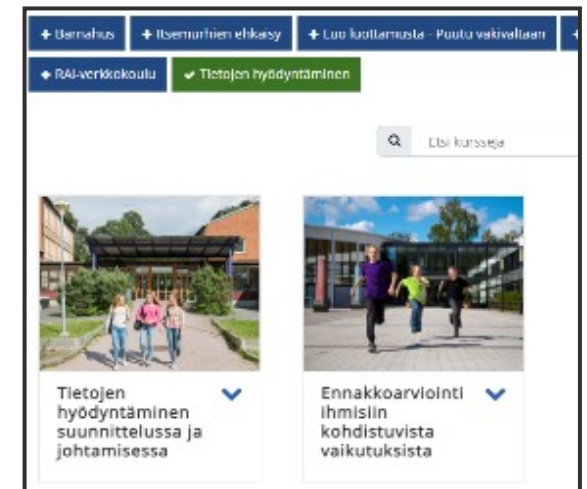
HYTE-kerroin Videoluento (10min) [\(Avaa tästä\)](#)

3.

4.

THL:n verkkokoulussa kaksi maksutonta kurssia osaamisen vahvistamiseen itsenäisesti tai ryhmässä [\(Avaa tästä\)](#)

Kokemuksia luottamushenkilöiden HYTE-koulutuksista verkkokoulutuksen avulla

”Hyvä työkalu luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden koulutukseen”

”Tarjotaan uusille valtuutetuille verkkokoulua, perehdytetään käyttämään”

”Verkkokoulusta pitää ottaa valtuutetuille helpot osat, kuten video, motivaatiokuva”

Valmiit, helppokäyttöiset ja helposti lähestyttävät materiaalit helpottavat oman koulutuksen suunnittelua.

(Terve Kunta –verkostopäivät 29.4.2021)

Esimerkkinä WHO:n nimeäminen kaupunkien hyvät käytännöt

Kaupunki	Esimerkkinä kolme hyvää käytäntöä
Kuopio	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mobiilisovellus edistämään kierrättämistä. Tutustu tarkemmin Ketun kierrätys pelin onnistuneisiin käyttökokeiluihin Kuopiossa. 2. Minun elämäni metodi nuorten kanssa työskentelyssä- kohti tarvelähtöistä palvelujen integraatiota. Lisätietoa. 3. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä kaupunkisuunnittelu. Esimerkkinä Savilahden alue.
Turku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kimmoke-ranneke liikuntapaikkoihin ja kulttuurikohteisiin. Lisätietoa. 2. Syrjäytymisen ehkäisemisen toimenpideohjelma. Lisätietoa. 3. Hiilineutraali Turku -ratkaisut. Lisätietoa.
Helsinki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Myönteinen erityiskohtelu. Lisätietoa. 2. Viheralueiden saavutettavuus - työkalu 3. Kulttuurin kummilapset. Lisätietoa.

WHO:n nimeäminen kaupunkien kehittämisen prioriteettialueet 2021-2025

Kaupunki	Prioriteetti alueet lyhyesti
Kuopio	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mielen terveyden haasteiden ehkäisy 2. Hyvinvointia edistävien elintapojen (ruokailu- ja liikuntatottumukset) tukeminen 3. Kestävän kehityksen edistäminen – resurssiviisaus on yksi kaupungin strategisista tavoitteista <p>Lue lisää hyvinvointijohtamisesta Kuopiossa</p>
Turku	<p>Lisätään kuntalaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumismahdollisuuksia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kasvattamalla osallistuvan budjetoinnin osuutta ja 2. toteuttamalla Unicefin lapsiystävällinen kunta –toimintamallia. 3. Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseksi käynnistetään kaupunkitasoisesti lapsivaikutusten arviointi. <p>Lue lisää hyvinvointijohtamisesta Turussa</p>
Helsinki	<p>Vahvistetaan mielen hyvinvoinnin edellytyksiä kaikissa palveluissa asioiville sekä henkilöstön osaamista, erityispainopisteenä lasten ja nuorten mielen terveyspalvelut. Kehittämistyötä tehdään palveluketjumallinnusten avulla. Esimerkkinä</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mieppi matalan kynnyksen palvelupisteet, 2. tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen lapsille, ja 3. henkilöstölle CA-menetelmäkoulutus. <p>Lue lisää hyvinvointijohtamisesta Helsingissä</p>

Liittyminen verkostoon ja toimintaan osallistuminen

1/2

- ✓ Tervetulleita kaikki kunnat, jotka täyttävät liittymisen kriteerit
- ✓ Kunta nimeää yhteyshenkilön, joka
  - ..välittää tietoa kunnan ja koordinaattorin välillä
  - ..osallistuu Terve Kunta -verkoston seminaareihin ja kokouksiin (kaksi kertaa vuodessa, myös etäyhteys)
- ✓ Kunta nimeää toimintaan myös luottamushenkilön

Liittyminen verkostoon ja toimintaan osallistuminen

2/2

- ✓ Liittyminen on maksutonta
- ✓ Jäsenet osallistuvat kokouksiin omalla kustannuksella (etäyhteyshmahdollisuus)
- ✓ Jäsenet järjestävät vuorollaan Terve Kunta - verkostopäivät ja osallistuvat järjestäjän roolissa verkostopäivien kustannuksiin

Lisätietoa Terve Kunta -verkostosta

1. [Verkkosivut](#) (mm. jäsenet, liittyminen, yhteystiedot)
2. [Innokylässä Terve Kunta -verkoston työskentelytila](#) (mm. toimintasuunnitelmat, toimintakertomukset)
3. [WHO European Healthy Cities Network -sivusto](#)

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN JOHTAMINEN

Ajankohtaista Hyvinvointijohtaminen Tiedon hyödyntäminen Vaikuttavat toimet Osallisuuden edistäminen

Turvallisuuden edistäminen **Kansallinen tuki ja verkostot** Yhteystiedot

THL.FI > AIHEET > HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN JOHTAMINEN > KANSALLINEN TUKEA JA VERKOSTOT > TERVE KUNTA -VERKOSTO

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN JOHTAMINEN

Kansallinen tuki ja verkostot

Terve Kunta -verkosto

Verkostopäivät >

Johtoryhmä >

Liittyminen >

Terve Kunta -verkosto

På svenska / In English

- Terve Kunta -verkoston tavoitteet
- WHO Healthy Cities -yhteistyö

Onko asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntanne tärkeä strateginen tavoite? Haluaisitteko kehittää hyvinvoinnin johtamista ja keinoja yhdessä muiden kuntien kanssa?

Terve Kunta -verkosto on kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tueksi vuonna 1996 perustettu verkosto, jota THL koordinoi. Se kokoaa yhteen kuntia, joissa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on keskeinen strateginen linjaus ja toimintaa ohjaava periaate.

Terve Kunta -verkosto kehittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintatapoja ja rakenteita Suomessa ja edistää alaa kansainvälisesti osana WHO European Healthy Cities -

Yhteistyöllä hyvinvointia

Helsinki

KUOPIO

Terve Kunta
-verkosto
Finnish Healthy Cities Network

